

Європейське законодавство щодо утримання та розведення домашніх тварин (собак)

Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-дослідницьким
центром на запит
народного депутата України

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Діяльність Європейського інформаційно-дослідницького центру здійснюється в рамках програми USAID "Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво", що виконується Фондом "Східна Європа". Більше про центр на сайті <http://euinfocenter.rada.gov.ua/>

На рівні Європейського Союзу важливим документом, що визначає основні принципи утримання тварин, розведення та дресирування, встановлює вікові обмеження щодо придбання домашніх тварин, є Європейська конвенція про захист домашніх тварин.

Питання розведення та утримання домашніх тварин, зокрема собак, на рівні держав-членів ЄС переважно регулюється законами про захист тварин. До того ж, у Німеччині є окреме Положення Про Собак, а у Франції – Указ Про затвердження санітарних правил та правил охорони тварин-компаньйонів домашніх видів.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Нормативно-правові акти ЄС:

- Регламент (ЄС) № 576/2013 Європейського Парламенту та Ради від 12 червня 2013 р. щодо некомерційного переміщення домашніх тварин.¹ Згідно з документом та з міркувань здоров'я тварин, які переміщуються через кордони ЄС у некомерційних цілях, тварини повинні бути ідентифіковані, вакциновані проти сказу та супроводжуватися паспортом для тварин.
- Директива Ради 92/65/ЄЕС², яка встановлює вимоги до здоров'я тварин, необхідні для здійснення торгівлі та імпорту у Співтоваристві тварин.
- **Європейська конвенція про захист домашніх тварин**³ - договір Ради Європи (не є законодавством ЄС), метою якого є сприяння добробуту домашніх тварин та забезпечення мінімальних стандартів їх лікування та захисту.

Документ визначає основні принципи благополуччя тварин, принципи їхнього утримання, розведення та дресирування, встановлює вікові обмеження щодо придбання домашніх тварин, обмеження щодо їхнього використання у комерційних цілях, правовий режим створення і функціонування притулків для тварин, обмеження на використання тварин у рекламі і розважальних заходах, допустимі випадки проведення хірургічних операцій тварин і їхнього усилення, заходи, які можуть застосовуватися щодо безпритульних тварин, зокрема з метою зменшення їхньої кількості та виключення їхнього відлову, утримання і усилення тощо.

---

¹ Regulation (EU) No 576/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 on the non-commercial movement of pet animals [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0576>.

² Council Directive 92/65/EEC of 13 July 1992 laying down animal health requirements governing trade in and imports into the Community of animals, semen, ova and embryos not subject to animal health requirements laid down in specific Community rules referre [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:31992L0065>.

³ European Convention for the Protection of Pet Animals [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/125>.

Республіка Польща

➤ **Нормативно-правове регулювання:**

1) **Закон Про захист тварин.**⁵ Закон визначає:

- загальні принципи охорони тварин;
- правила перевезення домашніх тварин;
- правила усипляння та забою тварин;
- правила використання тварин для розважальних, видовищних, фільмових, спортивних та спеціальних цілей;
- правила захисту диких тварин;
- штрафи за порушення положень закону.

Закон стосується:

- домашніх тварин;
- фермерських тварин;
- тварин, які використовуються для розважальних, видовищних, фільмових, спортивних і спеціальних цілей;
- тварин, що використовуються в дослідках;
- тварин, що утримуються в зоопарках;
- диких тварин;
- місцевих видів фауни.

➤ **Ідентифікація та реєстрація.**⁶ У Польщі не вимагається постійна ідентифікація та реєстрація собак, але власники цих тварин повинні сплатити місцевий збір, розмір якого залежить від муніципалітету. До того ж, собаки не можуть гуляти без контролю і не маючи позначки/ідентифікатора, за яким можна визначити власника (стаття 10а Закону Про захист тварин).

➤ **Регулювання осіб, що займаються розведенням собак.** Тільки зареєстровані особи, статутна місія яких полягає в розведенні чистопородних собак та котів, мають право розводити собак в комерційних

⁴ The welfare of dogs and cats involved in commercial practices: a review of the legislation across EU countries [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/assets.dogandcatwelfare.eu/live/media/filer_public/f3/c4/f3c44506-728a-4b38-a05e-bc4909214db6/all.pdf.

⁵ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19971110724&type=3>.

⁶ The welfare of dogs and cats involved in commercial practices: a review of the legislation across EU countries [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/assets.dogandcatwelfare.eu/live/media/filer_public/f3/c4/f3c44506-728a-4b38-a05e-bc4909214db6/all.pdf.

цілях. Реєстрації та ліцензуванню не підлягають особи, що займаються некомерційним розведенням собак.

Спеціальні вимоги щодо розведення собак відсутні. Відсутні спеціальні положення, що запобігають розведенню собак та/або котів, які мають генетичні проблеми. До того ж, відсутні спеціальні правила перевірки осіб, що займаються розведенням тварин, та торговців тваринами (окрім загальних формулювань статті 3 Закону Про захист тварин). Відсутня національна база даних осіб, що займаються розведенням собак та/або котів. Відсутні спеціальні правила навчання/освіти осіб, що займаються розведенням собак та /або котів.

- **Регулювання торговців собаками.** Комерційні торговці собаками та котами не потребують реєстрації. У Польщі заборонено продавати або купувати собак/котів у зоомагазинах, на ринках та на вулиці. Купити чи продати пса/кота дозволяється в домогосподарствах та в осіб, що займаються розведенням тварин. Останній може розміщувати рекламу про продаж в інтернеті, але котів і собак можна купити тільки на місці розведення.

Польське законодавство не встановлює мінімальний вік для продажу тварини. Лише повнолітні особи (які досягли 18 років) мають право купити kota або собаку.

- **Хірургічні каліцтва/пошкодження.** Заборонено навмисно калічити тварину. Всі процедури, спрямовані на зміну вигляду тварини та виконання інших діянь, ніж захист її здоров'я та добробуту, зокрема купірування (обрізання) вух та хвостів у собак, заборонено. До того ж, заборонена девокалізація⁷ та обрізання нігтів (окрім медичних причин).

Федеративна Республіка Німеччина

- **Нормативно-правове регулювання:**
  - 1) **Закон «Про захист тварин»** (Tierschutzgesetz).⁸
  - 2) **Положення «Про собак»** (Tierschutz-Hundeverordnung).⁹
  - 3) **Положення «Про професійне тренування/дресирування»** (Verordnung über die Berufsausbildung zum Tierpfleger/zur Tierpflegerin)¹⁰

---

⁷ позбавлення хірургічним шляхом можливості тварини видавати звуки.

⁸ Tierschutzgesetz [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gesetze-im-internet.de/tierschg/BJNR012770972.html>.

⁹ Tierschutz-Hundeverordnung [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gesetze-im-internet.de/tierschg/BJNR012770972.html>.

¹⁰ Verordnung über die Berufsausbildung zum Tierpfleger/zur Tierpflegerin [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.gesetze-im-internet.de/tierpflausbv_2003/index.html.

- 4) **Правила авторизації осіб, що займаються розведенням тварин** (Allgemeine Verwaltungsvorschrift zur Durchführung des Tierschutzgesetzes).¹¹
  - 5) **Положення «Про захист тварин під час перевезення»** (Verordnung zum Schutz von Tieren beim Transport und zur Durchführung der Verordnung (EG) Nr. 1/2005 des Rates).¹²
  - 6) **Загальне адміністративне регулювання щодо реалізації Закону «Про охорону тварин»** (Allgemeine Verwaltungsvorschrift zur Durchführung des Tierschutzgesetzes).¹³
- **Ідентифікація та реєстрація.**¹⁴ У Німеччині на федеральному рівні відсутній обов'язок постійної ідентифікації (мікрочіпування) та реєстрації собак, але на рівні деяких федеральних земель такий обов'язок встановлено. Стягується податок на утримання собак, розмір якого варіюється в залежності від міста.

В німецькій юриспруденції виділяють окрему галузь права – **права тварин** (Tierrechte), а також у цій сфері працюють адвокати.

- **Регулювання осіб, що займаються розведенням собак.** Будь-яка особа, яка має намір займатися комерційним розведенням чи торгівлею собак та/або котів, повинна отримати дозвіл у компетентних органах. Встановлені національні вимоги для отримання дозволу. Дозволи видаються установами федеральних земель.

Діяльність осіб, що займаються розведенням собак, як правило, вважається комерційною, якщо вони мають 3 і більше репродуктивних самок собак або вони отримують 3 і більше виводків на рік.

Для отримання дозволу на здійснення комерційної діяльності в заяві зазначається порода тварин, відповідальна особа за здійснення діяльності та інформація про приміщення та необхідне обладнання. Заявник повинен надати докази своїх професійних навичок роботи з тваринами. Дозвіл може бути виданий на певний термін з встановленням умов та вимог, що необхідні для добробуту тварин. Компетентні органи зобов'язані здійснити перевірку приміщення до видачі дозволу.

---

¹¹ Allgemeine Verwaltungsvorschrift zur Durchführung des Tierschutzgesetzes [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.verwaltungsvorschriften-im-internet.de/bsvwvbund_09022000_32135220006.htm.

¹² Verordnung zum Schutz von Tieren beim Transport und zur Durchführung der Verordnung (EG) Nr. 1/2005 des Rates [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.gesetze-im-internet.de/tierschtrv_2009/index.html.

¹³ Allgemeine Verwaltungsvorschrift zur Durchführung des Tierschutzgesetzes [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.verwaltungsvorschriften-im-internet.de/bsvwvbund_09022000_32135220006.htm.

¹⁴ The welfare of dogs and cats involved in commercial practices: a review of the legislation across EU countries [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/assets.dogandcatwelfare.eu/live/media/filer_public/f3/c4/f3c44506-728a-4b38-a05e-bc4909214db6/all.pdf.

У Німеччині забороняється розмноження тварин, що можуть мати генетичні та поведінкові відхилення.

Центральна база даних для реєстрації інформації про осіб, що займаються розведенням, собак відсутня.

- *Вимоги до розведення собак.* Собаки повинні утримуватись у групах, наскільки це можливо, та мати доступ до приміщень відкритого типу. Має бути дотримана потреба тварин у соціальних контактах. Цуценят не можна відлучати раніше 8 тижнів життя. Законодавство містить вимоги щодо внутрішнього та зовнішнього утримання собак (простір, температура, матеріали для притулку, освітлення, харчування та догляд). Принаймні один раз на день доглядачі повинні навідувати собак.
- **Регулювання торговців собаками.** Комерційні торговці для здійснення своєї діяльності повинні отримати дозвіл у компетентних органах. Забороняється продаж собак і котів дітям або підліткам віком до 16 років без згоди батьків або опікунів. Собаки та коти можуть продаватись через інтернет, в зоомагазинах та на ринках за наявності дозволу, якщо така діяльність є комерційною.
- **Хірургічні каліцтва/пошкодження.** У Німеччині забороняється ампутація частин тіла хребетної тварини (можуть бути виключення для певних порід робочих собак, якщо ветеринар не заперечує). Забороняється девокалізація та обрізання нігтів, обрізання вух та хвостів у собак.

Французька Республіка

- **Нормативно-правове регулювання:**
  - 1) **Розпорядження уряду Про затвердження санітарних правил та правил охорони тварин-компаньйонів домашніх видів.**¹⁵
  - 2) **Сільськогосподарський Кодекс – захист тварин - розведення тварин-компаньйонів (Chapitre IV: La protection des animaux).**¹⁶
- **Ідентифікація та реєстрація.** З 1999 року всі собаки віком від 4 місяців повинні бути ідентифіковані за допомогою мікрочіпа або татуювання. Будь-яка продана чи обмінана собака повинна бути ідентифікована незалежно від її віку, але мінімальний вік, протягом якого собака може бути продана чи обмінана, **складає 8 тижнів.** Собаки мають бути

---

¹⁵ Arrêté du 3 avril 2014 fixant les règles sanitaires et de protection animale auxquelles doivent satisfaire les activités liées aux animaux de compagnie d'espèces domestiques relevant du IV de l'article L. 214-6 du code rural et de la pêche marit [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000028856756&categorieLien=id>.

¹⁶ Chapitre IV: La protection des animaux. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=45BE92DA39C9435562F3529821E335D5.tplgfr27s_3?idSectionTA=LEGISCTA000006152208&cidTexte=LEGITEXT000006071367&dateTexte=20180507.

зареєстровані в **національній базі даних**, що розроблена Міністерством сільського господарства.

- **Регулювання осіб, що займаються розведенням собак.** У Франції громадяни вважаються особами, що займаються розведенням собак, якщо вони володіють репродуктивною самкою собаки, яка породила один або більше виводків цуценят. Професійні заводчики повинні задекларувати свою діяльність у компетентних органах (Дирекція з питань захисту популяції чи Дирекція з питань соціальної згуртованості та захисту популяції) за місцем розташування.

Професійні заводчики та благодійні організації повинні отримати **сертифікати про компетентність** в належному догляді за тваринами та відповідні знання про біологічні, фізіологічні та поведінкові потреби тварин-компаньйонів. Для отримання сертифікату необхідно надіслати листа до компетентного органу, який повинен містити мотивацію та інформацію про діяльність закладу (персональні деталі та досвід), породи тварин, адресу закладу. Професійні заводчики та благодійні організації повинні мати диплом про освіту з відповідної дисципліни або пройти навчальну програму та скласти іспит. Навчальну програму необхідно проходити раз на десять років. Обов'язкове дотримання санітарних норм та правил захисту тварин (якість повітря, освітлення, простір), годівлі та напування.

Тільки здорові тварини використовуються для розмноження (в залежності від породи враховується вік тварини). Самки не можуть мати більше 3 виводків протягом 2 років.

- **Вимоги до розведення собак.** Заклади, що утримують більше 9 собак віком понад 4 місяці, повинні відповідати нормам класифікації закладів. Якщо загальна кількість тварин віком понад 4 місяці більше 50, заклади повинні отримати дозвіл на діяльність. Міністерство екології здійснює управління базою даних авторизованих закладів. Проводиться 2 типи інспекції закладів розведення тварин: перевірки, що стосуються захисту навколишнього середовища, та перевірки добробуту тварин.
- **Регулювання торговців собаками.** Для декларування діяльності торговці повинні дотримуватися тих самих правил, що й особи, які займаються розведенням тварин. Мінімальний вік для продажу тварин складає 8 тижнів. Будь-яка особа, що продає собаку чи кішку, повинна бути зареєстрована.

Торговці повинні надати покупцю сертифікат продажу та документ, що містить інформацію про потреби тварини та поради щодо навчання тварини, а також ветеринарний сертифікат. Тварини можуть бути продані в зоомагазинах. Заборонений продаж або обмін тварин-компаньйонів на вулицях та на ринках. Дозволяється інтернет-продаж, оголошення повинно містити детальну інформацію про тварину.

Компетентний орган, на території якого знаходяться заклади розведення та продажу тварин, відповідає за перевірку відповідних закладів (перевіряється стан тварин, наданий догляд, умови утримання).

- **Хірургічні каліцтва/пошкодження.** За виключенням купірування хвостів, заборонено проводити хірургічні операції, які виконуються не з лікувальною метою. Забороняється девокалізація, обрізання нігтів та вух. Продаж або презентація на заходах тварин, що мали заборонені хірургічні операції, заборонений.

З досвідом інших держав-членів ЄС можна ознайомитися, натиснувши на гіперпосилання [The welfare of dogs and cats involved in commercial practices](#).

**Інформацію підготувала Валентина Головань,
аналітик ЄІДЦ**